

Literárny časopis žiakov a profesorov
Gymnázia Jána Kollára so žiackym domovom v Báčskom Petrovci
Číslo 65 ročník 35

zima 2022

SLÁDKOVIČ

Milí čitatelia,

v tomto čísle školského literárneho časopisu Sládkovič si môžete prečítať slohové práce a básne, ktoré od septembra v tomto školskom roku napísali naši gymnazisti a ktoré boli buď zverejnené vo Vzlete, vynikli spomedzi písomných prác, zrodili sa na hodinách dejepisu, alebo aj konkurovali o jednu z cien (dokonca dve boli aj odmenené) na literárnom súbehu Čo dokáže pekné slovo 2021.

V mene redakcie časopisu Sládkovič,

s pozdravom,

šéfredaktor,

Damjan Kalko 4.b

Konečne maturant

Neviem, či je správne pre túto situáciu povedať, že prišiel koniec jednej strašne dlhej cesty. Vôbec sa tak necítim, aj vôbec nemám dojem, že som túto školu a toto mestečko spoznal dostatočne. Ťažko beriem k srdcu fakt, že čoskoro opustím Petrovec. Síce nie navždy, ale smutná vec je tá, že sa staré časy už nevrátia.

Do Petrovca som prišiel s cieľom stať sa programátorom. Svoju cestu som však zmenil neskoršie. Nášho triedneho profesora som spoznal na prípravách pre prijímačky. Odbor IT sa však neotvoril, a mal som pred sebou rozhodnutie – buď pôjdem do inej školy, alebo pôjdem na všeobecný odbor v GJK. Zvolil som si toto druhé a neoľutoval som. Na začiatku som sa obával, či budem mať ťažkosti s hľadaním kamarátov. Spočiatku to bolo tak, ale sa to neskoršie rozbehlo. V školskom roku 2018/2019 mojím vzorom boli maturanti. Vtedajší maturanti boli majstri organizovania všetkého a všeličoho. Deň školy, športový deň, humanitárny koncert, imatrikulácia... Nič nemohlo začať bez iniciatívy maturantov. Bol to rok plný všelijakých programov a vystúpení, na ktoré som sa tešil a v ktorých som tiež mal účasť. Žiaľ, po ich odchode zmizlo všetké čaro tohto všetkého. V druhom roku sa všetko začalo presne, ako som si to predstavil. Nové priateľstvá, nový vzťah, nové cestovania na všelijaké súťaže... V tom ohľade bol druhý rok pre mňa veľmi zaujímavý a dôležitý. Toto tiež bol rok, keď som sa z úplného introverta zmenil na úplného extroverta. Pocit tej slobody sa nedá opísať. 2019. rok si budem pamätať ako jeden z najlepších rokov v mojom živote, a sám ten fakt mi bol veľmi podozrivý, a znelo to podozrivo dobre. Žiaľ, po takom krásnom roku nastal asi jeden z najhorších rokov v mojom živote. Nerád si pripomínam rok 2020 a samé začiatky pandémie. Tomuto roku často hovorím, že je „stratený“, a rozčuľuje ma, že som to slovo vôbec musel aj použiť. Musel som sa však s tým zmieriť a pokračovať ďalej. Nerád som na tvári nosil rúško. Nedalo sa od neho dýchať a často mi bolo zle. Opatrení bolo veľa a štválo ma to. Tiež ma štválo to, že som doma bol viac než v Petrovci. A presne tak rýchlo uplynul aj tretí rok. A sme tu. Práve teraz toto píšem a rozmýšľam o tom, aké sú moje záväzky ako maturanta a je to rok, v ktorom budem musieť dávať svoje maximum. Ešte stále som z toho úplne mimo a mám stresy. Už mám predstavu, čo chcem študovať. Chcel by som sa stať hudobným producentom alebo všeobecne hudobníkom. Moje hobby sa možno stane mojou prácou. Pred zhruba dvomi mesiacmi som sa stal členom akustickej kapely Simply Acoustic. Momentálne je ťažké pre mňa zosúladiť školu a prácu, ale snažím sa.

Divné je, že už nasledovný rok tu nebudem. Odídem na Slovensko a tam spoznám nových ľudí, budem prichádzať nové zážitky a budem si spomínať na staré. Spoznal som tu úžasných ľudí, a taktiež som našiel seba. Dúfam, že sa spolu so starými kamarátmi raz znovu budem stretávať v Petrovci, síce nie v škole, ale na nejakej párty alebo u niekoho doma. Taktiež dúfam, že som bol príkladom mladším žiakom rovnako tak, ako mne príkladom boli maturanti, keď som bol prvákom. Ešte stále nemôžem uveriť tomu, že všetko ubehlo tak rýchlo.

Martin Zvara 4.a

Konečne maturantka

Nepovedala by som konečne. Nepovedala by som to s nadšením a v plnom zmysle toho slova. Nemôžem povedať, že sa teším a že sa nemôžem dočkať tej chvíle uletenia z hniezda útulnosti, dobre známych očí a letieť...ďaleko, letieť... Nie, nemôžem. Ťažko je.

Bol posledný prvý september, keď sme sa všetci stretli. Navonok prešťastní, ale s istotou môžem povedať, že pocit horkosti som nemala jediná medzi nami. Okolo seba vidím ľudí s predstavou o budúcnosti pozerajúcich sa dopredu, smelo, s obavou, neviem... Viem iba, že sme rýchlo prišli po tú chvíľu, ktorá sa nám kedysi dávno videla ďaleká. Hm, možno je divné, čo teraz poviem, ale pristihla som seba rozmýšľať o tom, kto budú tí najstarší a najdôležitejší ľudia v tomto hniezde našich snov, na ktoré občas prichádzajú búrky. Kto sú tohtoroční maturanti? Je možné, že sme to my? Deti s ukradnutými zážitkami. MY!

Teraz sme príliš blázniví, aby sme tento fakt chápali tak, ako naozaj je. Príliš sa nevhľbujeme do pojmu letenia. Cítiť iba ticho pred búrkou. Také hlučné ticho, povedala by som, pred búrkou tých najzmiešanejších emócií.

Chceme maximálne žiť! Užívať si kávy na veľkej prestávke a smiať sa, smiať... Pravdaže čakajú nás aj v tomto smiechu prekážky, logaritmy, limity, Pytagorovci, Zenon a ostatní. Ale jedného dňa to nebude tak dôležité, ako je nám to teraz. O takých dvadsať rokov nebudeme rozprávať koľko slaných nocí si pamätá naša kniha z filozofie a zošit z matematiky. V poriadku, možno ich iba spomenieme, ale podstata bude v nás, niekde hlboko ukrytá v srdci bude ešte stále vo mne žiť maturantka petrovskeho gymnázia, ktorá ožije a ktorej spomienky ožijú pri pohľade na tých, ktorých môžem nazvať svojou mladosťou. Preto pozerám von oknom na lipu, ktorú som si veľmi zamilovala a chcem si zapamätať každú jej zmenu. Aby som jedného dňa, keď budem prechádzať vedľa nej, na chvíľu uvidela naše spomienky. Pozerám sa do očí ľuďom, ktorých milujem, aby som nezabudla, čo mi všetko povedali a na čo si s nostalgickým pohľadom a s láskou budem spomínať. Všimam si detaily nášho gymnázia, tejto našej starej dámy, ktorá sa navždy bude pamätať na všetko, čo kedysi s nami zažila a ktorá sa pravdepodobne bude pamätať aj na tieto riadky, s ktorými sa už trošičku začínam s ňou lúčiť. Nepovedala by som konečne...

Poviem iba... Maximálne ochutnávajme ticho pred búrkou v hniezde útulnosti a smejme sa celým srdcom, kým nás vetry neunesú ako odkvitnuté púpavy.

Karmena Kováčová 4.b

Otvára dvere novým veciam a s istotou a odhodlanosťou ide za svojimi cieľmi

Rozhodla som sa nastoliť jednu tému, o ktorej mládež menej rozpráva a verím, že sú takí, ktorých by oslovila. Chcela by som dať slovo náboženstvu a dať do pozornosti jedného mladého a úspešného človeka. Je to Miroslav Poničan, bývalý žiak petrovského gymnázia, magister Evanjelickej bohosloveckej fakulty v Bratislave a teraz už kaplán administrátor v Cirkevnom zbore Selenča. V pokračovaní sa o ňom dozviete viac. ☺

1. Čo si pomyslíte, keď Vám niekto spomenie Gymnázium Jána Kollára so žiackym domovom? Keďže ste boli žiakom petrovského gymnázia, porozprávajte nám, čo poznačilo Váš život, keď ste boli gymnazistom?

Ďakujem za možnosť odpovedať na túto otázku. Priznám sa, musím sa krotiť... Keby som chcel všetko napísať, myslím si, že pre ostatné otázky by nezostalo miesta. Takže tak skrátka: spomienka na gymnázium je ešte stále živá a jasná. Štyri roky ubehlo rýchlo, ale so sebou si odniesli kopu nezabudnuteľných kamarátstiev a spomienok. Musím povedať, že gymnázium všeobecného smeru mi naozaj pomohlo najmä v tom, že mi otvorilo oči okolo seba. Každá informácia sa mi kedykoľvek zide a využije sa bezohľadu na to, či súvisí s odborom, ktorý ďalej študujete, napr. pri písaní kázni viackrát sa inšpirujem práve nejakou vedomosťou z prírodných vied, ktoré sme sa učili na gymnáziu.

2. Kedy ste sa rozhodli, že pôjdete študovať teológiu? Ešte niečo Vás zaujímalo okrem toho?

Je to zaujímavé, ale okrem Teologickej fakulty nepodal som prihlášku ani na jednu inú fakultu. Nejak som bol presvedčený, že to je to správne a nechcel som zbytočne rozmýšľať dvomi smermi. Tak som sa sústredil iba na jeden smer - teológiu. Bolo to v 3. ročníku gymnázia.

3. Ako by ste skrátka opísali Vaše štúdium na Evanjelickej bohosloveckej fakulte?

Štúdium na EBF UK bolo pre mňa zaujímavé. Mali sme veľmi veľa predmetov, tak rozhodne nebolo miesta pre nudenie. Obyčajne sa tak hovorí, že keď ideš na štúdium teológie, máš niekoľko nezodpovedaných otázok, niekoľko nejasností, ktoré sa týkajú viery alebo celkovo - náboženstva. Počas štúdia dostaneš odpoveď na ne, ale po ukončení fakulty vlastne zistíš, že tých nezodpovedaných otázok je ešte viac ako predtým. Môžeme to vnímať ako dobrú stimuláciu, dobrú motiváciu na to, aby naše vzdelávanie a zdokonaľovanie neprestalo, ale práve pokračovalo aj ďalej. Štúdium mi pomohlo aj v tom, že som mohol lepšie spoznať Slovensko, ľudí a ich

mentalitu. Nakoniec som si tam našiel aj moju lásku, moju manželku Zuzanu, ktorá pôsobí ako kaplanka v CZ Lalit' a s ktorou sa poznám od svojich prvých študentských dní.

4. Keďže hráte na trúbke, povedzte nám, kedy ste začali hrať na tomto nástroji a prečo ste sa rozhodli práve pre trúbku? Čo pre Vás znamená hudba a hranie na tomto nástroji?

Hudba je pre mňa oddych. Dá sa to prirovnať napr. k nejakému miestu v prírode, kam veľmi radi chodievate a kde vás vždy niečo nové dokáže očariť, dodá vám silu, energiu a elán. S hudbou som začal náhodne, na stretnutiach evanjelickej mládeži v Kysáči, ale nejako už predtým som vedel, že by ma oslovila hra na hocijakom hudobnom nástroji. Okrem trúbky mám rád aj ostatné nástroje, hlavne organ, ktorého žiaľ v dnešnej dobe je čoraz menej a to skrze vysokej ceny jeho údržby.

5. Vaším koníčkom je výroba rôznych predmetov z dreva. Ako to vlastne začalo? Aké techniky používate a čo všetko vyhotovujete? Je to niečo čo Vás relaxuje a robí šťastným?

Ako som už spomenul, práca s ľuďmi je krásna, hudba je tiež krásna, ale v tom všetkom chýba jeden detail. A to je manuálna práca. Práve kvôli tomu som sa rozhodol niečo robiť. Nevedel som spočiatku, že ma to tak veľmi zaujme. Začal som s výrobou terasovej sedačky, potom búd pre psov, vtáčiky a stojanov na kvety, drevené kvetináče... Neskôr som videl na internete rôzne nápady, ktoré ma inšpirovali. Pred vianočnými sviatkami to boli ozdobné drevené jedličky a rôzne drevené ozdoby. Celkom tak spontánne a bez akýchkoľvek skúseností začal som sa zaujímať aj o pyrografiú. Bolo to niečo nové pre mňa a keďže rád experimentujem a mám rád vôňu dreva, zakúpil som si taký jednoduchší pyrograf. Svoj prvý výtvor som zdieľal na sociálnych sieťach a jeho dobrá odozva ma posmelila v tejto práci až natoľko, že som si zadovážil kvalitný pyrograf, s ktorým sa mi otvorili široké možnosti jeho použitia. Každý jeden deň nesie so sebou niečo nové, čo by som mohol skúsiť. Poviem Vám úprimne, teším sa na to. Vyplňa ma to, lebo robím niečo, čo som ešte predtým neskúsil a veľmi rád sa učím nové veci.

6. Okrem spomínaného máte alebo ste mali ešte nejaké koničky? Čomu sa najviac venujete vo voľnom čase a jestvuje ešte niečo v čom máte záľubu?

Mojou veľkou záľubou bol folklór. 14 rokov som bol aktívnym členom folklórneho súboru v Kysáči. Stávalo sa, že napr. na folklórnom festivale Tancuj, Tancuj som vystupoval pre štyri rôzne súbory. Keď som sa zapísal na fakultu, táto moja veľká záľuba musela ustúpiť. Vystriedala

ju hra na trúbke, vďaka ktorej sa mi otvorili mnohé možnosti cestovania a vystupovania. Teraz svoj voľný čas, ktorého je naozaj málo, trávim s manželkou alebo v dielni pri vône dreva.

7. Čo je teraz najaktuálnejšie na poli Vášho zamestnania? Čiže ako teraz vyzerá Váš život po skončení štúdia a čo je to, čo máte vo svojom povolání najradšej?

Po skončení školy som začal pracovať ako misijný kňaz. To znamená, že každý týždeň resp. nedeľu som navštívil iný cirkevný zbor. Trvalo to do 25. novembra minulého roku kedy som dôstojným pánom biskupom bol vymenovaný za kaplána administrátora CZ Selenča. Môžem s radosťou a istotou povedať, že táto práca ma baví pretože každý deň je iný, každý deň má nejakú svoju inú a novú dynamiku. V CZ Selenča som len krátky čas, dedinu a ľudí ešte stále spoznávam, ale nateraz som spokojný s tým, ako to všetko funguje. Našiel som si dobrú skupinu ľudí, s ktorými sa dá ľahko a dobre spolupracovať, takže aj tie výsledky sú viditeľné a spokojnosť je na oboch stranách.

8. Aký je Váš recept pre úspech?

Vystúpiť zo svojej zaužívanej komfortnej zóny každodennosti a pohodlia, prestať sa báť a otvoriť dvere k novým veciam. Nie je dôležité byť vo všetkom najlepší, ale dôležité je nebáť sa a ísť s istotou a odhodlanosťou za svojím cieľom.

9. Máte nejaké životné motto, ktorým sa riadite?

Pred 14-timi rokmi som mal confirmáciu. Bolo to dávno, ale pamätám sa akoby to bolo včera. Keď sme kľáčali okolo oltára pri Svätej Večeri Pánovej, pán farár povedal pri mne slová evanjelistu Matúša: „Proste a dostanete; hľadajte a nájdete; klopte a bude vám otvorené.”(Mt 7, 7) Oslovilo ma to a dlho som premýšľal o tom. Môžem povedať, že sa tento verš stal mojím mottom. Vždy, keď som bol v neistote, možno v beznádeji nejako sa mi vkradol tento verš do mysle a dal mi motiváciu prekonať danú prekážku, dal mi chuť smelo vykročiť vpred.

10. Nakoniec taká typická otázka, ako vidíte seba v budúcich desiatich rokoch?

V službe duchovného v cirkvi s manželkou a deťmi. A hlavne zdravý.

List láske

Videla som ťa v tme.
Počula som ťa v tichu.
Cítila som ťa aj na čerstvom vzduchu,
po tomto monotónnom daždi.
Verila som ti,
že nie si ako každý,
že zostaneš pri mne navždy,
hoci sa svet otočí.
Viem, že si tu.
Si tu niekde medzi mojou minulosťou a budúcnosťou.
Si tu medzi tým, kým som bola a kým som dnes,
vďaka tebe.
Každý kútik mesta mi ťa pripomína,
každý vták mi tvoje meno spomína,
teba niet,
hoci ťa cítim, keď vánok povieva.
Zostal si akási krásna škvrna v mojom živote,
jeden tieň na srdci,
jedna slza v oku.
Zostal si spomienka.
Jedna strana môjho pamätníka,
jeden verš mojej básne,
ktorú ti venujem ako poslednú ilúziu o nás.
Básne,
ktorú ti píšem na rozlúčku,
ako bodku na záver.

IN MEMORIAM

Kým pohrebný sprievod spieval Ti na česť,
moje slzy zamrzli,
hlas zmlkol,
srdce stvrdlo a prasklo.

Kým čiernota lomcovala vzduchom,
Ty si tonula hlbšie a hlbšie.
Zaznel posledný tón.
Zástup sa rozišiel,
zostali už iba spomienky.
Pamätám, ako si ma kolembala v náručí Tvojich
upracovaných rúk, kým som bezútešne plakala.
Mám pred očami Tvoje vrásky, ktoré zdobili Tvoju tvár,
hoci Ťa robili staršou.
Cítim vôňu Tvojich slz, keď si bola bezmocná pomocť mi.
Stále počujem slová o tom, ako všetko prejde, nech sa usmejem.
Cítim Ťa pri svojom boku, ako mi nedovoľuješ spadnúť a chrániš ma pred dnešným svetom.
Iste vieš,
že sa cítim sama a že ma melanchólia ovláda,
ale predsa hasím v sebe každú iskru smútku.
Môj úsmev je ťažko vyvolať,
čiernota ho pohltila,
ale usmievam sa, aby si videla,
že si myslím na Teba.
V snoch mi klopeš na okno
hoci vieš, že spím.
Bojuješ o mňa, aj keď si tak ďaleko,
ďaleko odo mňa,
ale blízko pri srdci.

Dávam srdce Dolnej zemi

Svieže ráno svitá nad dedinou,
povieva jemný vánok na rovine,
kolíšu sa lipy a javory,
upracované ruky chystajú sa bdieť nad pôdou
naozajstným bohatstvom Dolnej zeme.
Kým starý sedliak necháva poslednú kvapku potu, krvi
a svoje slzy utiera o špinavé roztrhané tričko,
pôda podlieha záťaži pluhu,
stáva sa rozsýpkavou a priliehavou pre úrodu.
Stopy starých topánok tlačia pôdu.
Sú to stopy usilovného človeka,
ktorému je jeho pole najbližšia rodina.
Ovocný sad zdobí krajinku nášho okolia.

Bohatá farebnosť našich polí dáva pocit radosti každému,
kto sa vie tešiť z maličkostí.
Dedina má svoje čaro,
hoci je tu život ťažký.
Dedina ti dá úkryt pred búrkou,
ustlie ti miesto, keď sa cítiš bezmocne.
Keď potrebuješ pokoj,
dedina ti ho odovzdá.
Iste každý z týchto krajov vie,
že rodná hruda ti odovzdá lásku,
stačí len pestovať ju za celého života.
Nezištná láska tejto zeme voči ľuďom
vytvorí bydlisko pre každé srdce na nej.
Dávam aj ja svoje srdce Dolnej zemi,
lebo je smädná po ľudskej milosti.

Škvrna na srdci

Moje bláznivé srdce zase kričí o pomoc,
Hryziem si pery,
Krváčam,
Nemôžem zničiť tú bolesť,
Odporujem vysloviť tvoje meno.
V tejto hre som porazená,
Ale som fanatičkou našej lásky.
Poznám ťa výborne.
Tvoj bozk je len jed,
Kde tvoja noha vkročí,
Husté čierne nešťastie pohltí vzduch.
Stojím pred tebou,
Verím v našu lásku,
Bojujem o poslednú iskru,
Hoci si ty všetko zničil svojimi skutkami.
Dusím svoju bolesť v pľúcach,
Bol si to ty,
Čo si mi ju zaryl do kože.
Iba ty,
Osudová chyba,
Iba ty,
Falošný Don Juan,

Umelý úsmev bez emócie.
Podpísal si sa v mojich ilúziách,
Navždy zostaneš niečím,
Čím si si nikdy nezaslúžil byť,
Zostaneš mojou tichou túžbou.

Začiatok

Kým som si na lavičke utierala slzy rozčarovania,
ty si mi pohladzal vlasy, tľapkal ma po ramene,
robil všetko, aby som sa usmiala.
Kým sa svet na mňa rútil,
ty si staval nový,
v ktorom existujeme iba my dvaja.
Neskoro som pochopila,
že si v mojich očiach drahokam a že mi znamenáš viac ako ostatní ľudia.
Cítim, že moje srdce tančí,
keď si v mojej blízkosti,
prejdú ma zimomriavky,
keď vyslovíš moje meno a dotkneš sa môjho ramena.
Iste si videl, že ma prejde nepokoj,
keď si sadneš ku mne,
že si mi nie ľahostajný,
že ti svoje srdce odovzdávam na dlani.
Počul si,
že sa farba môjho hlasu zmení pri rozhovore s tebou.
Videl si,
že sú moje zrenice väčšie, keď si pri mne.
Hoci je láska pocit,
ty si časťou môjho bytia,
mojej mysle a môjho každého dňa.

Možno som to ja

Je ťažké byť kameňom,
keď si zvnútra mäkký sť a hodváb.
Nedokážeš usmiať sa,
keď v tebe horí žiaľ.

Nevládzeš stáť na zemi,
keď ti svet hádže polená pod nohy.
Nemožno letieť,
keď ti ľudia strihajú krídla na každom kroku.
Slzy samé tečú po lícach,
keď ťažké slová znejú v ušiach.
Úzkosť v srdci je tu,
keď máš strach zo zajtrajška.
Život je nočná mora,
keď ho žiješ tak,
ako si to iní nárokujú.
Úsmev,
na ten aj zabudneš.
Aj to, čo si mal rád
stáva sa ti odporným,
aj to, čo ti zohrialo srdce,
stalo sa ľadovým brehom.
To, po čom si túžil,
zrútilo sa ako domček z karát.
Jediné svetlo, ktoré vidíš,
je z nočnej lampy,
kým píšeš svoju novú báseň.
Papier je jediná vec,
ktorá ťa pochopí,
znesie tvoje ilúzie a sny,
úzkosti a problémy,
upije každú kvapku tvojho plaču.
Papier je silnejší než kameň.

Alexandra Muhová 4.b

Prichádza s múdrosťou krviprelievanie?

Nachádzame sa v budúcnosti, a pritom nie sme o nič múdrejší ako v minulosti.

Vraciame sa naspäť alebo sa pomaly posúvame dopredu? Budúcnosť a minulosť sú viditeľne odlišné. Nielen čo sa týka zmeny prostredia, ale aj ľudí. Zmúdreli sme alebo sa z nás stali väčší pesimisti a realisti? Prichádza teda s múdrosťou chamtivosť a závisť? Sú príčinou našej budúcnosti alebo sme vďaka nim tam, kde sme práve teraz? Je vďaka závisť náš technický rozvoj taký vyspelý alebo sme pozadu? Predsa len vďaka závisť bratov Wrightovcov na vtáky, by sme nemali lietadlá.

Schopní sme závisť už od útleho veku, tak ako je možné, že v praveku neboli vojny a hádky? Prečo boli v minulosti menšie nezhody? Mali neandertálci niečo čo my nie? Alebo skôr nemali? Máme toho veľa, a nevážime si čo máme? Ale nie je to práveže dobré, že chceme viac? Že chceme to, čo nemáme? Že chceme spoznať, čo nepoznáme? Chceme zostrojiť, čo nemáme? Snívame o žiarivej budúcnosti, a možno ju máme vďaka týmto vlastnostiam na dosah.

Keď je niekto závistlivý, žiarlivý, posúva ho to vpred alebo necháva stáť na mieste? Mňa žiarlivosť alebo závisť vždy poháňala vpred, no čo hnalo neandertálcov? Nemali na čo žiarliť? V neolite sa predsa dopracúvame až k rozvinutejším spoločnostiam, kde vládne právo silnejšieho. Neboli potom nezhody? Podľa mňa boli, pretože s rozumom prichádza uvedomenie a chtíč. Prichádza nejaký pocit, keď nemáme dosť? Prichádza chcenie niečoho, čo nikdy nemôžeme mať? Chtíč je silná emócia, túžba, ktorá v nás vie rozprúdiť pud hnevu a žiadostivosti. Ako je možné, že niečo také zlé a založené na zvieracích pudoch, môže mať taký silný vplyv na náš vývoj?

Neandertálci boli hladní. Urobili oštep. Zbraň. Potrebovali ju. Vyrobili ju. Dôležitá potreba – hlad. Prečo vyrábame teraz zbrane, keď už nie sme hladní? Nie sú nám potrebné, tak prečo existujú? Prečo čím viac budujeme náš ľudsky vývoj, tým viac vyvíjame zbrane? Nemala by byť budúcnosť o múdrom mieri? Prečo existujú vety ako, Účel svätí prostriedky, alebo, Zúfalé situácie si vyžadujú zúfalé rozhodnutia, a sú používané najčastejšie, keď sa niekto chystá urobiť niečo neľudské? Neandertálci nedbali na klimatické zmeny a ekológiu a zabíjali zvieratá bez ladu a skladu a predsa vďaka ich úprimnosti, boli ľudskejší ako mi teraz. Sme klamlivé masky plné utlmených emócií.

Prečo sme pyšní na to, že nežijeme ako neandertálci, keď sme možno väčšie monštrá?

Kedy budeme mať dosť?

Nela Mladenovičová 1.a

Slaná noc

Noc ako tmavá, tichá, osamelá stotožňuje sa s oddychom, pokojom, spomalením času. No niekedy sa zdá, že jej nikdy nepríde koniec. Je to vtedy, keď nám príliš veľa myšlienok víri hlavou, keď nám je srdce príliš, keď sú nám oči bez brán a keď máme chvejúci sa hlas.

Noc ako taká nám ponúka slobodu, zastavený čas, v ktorom necháme bolesti našej duše, zašleme pozdravy tam hore, zbavíme sa bremien a vypustíme ich medzi hviezdy. Hlasivky pustíme z reťaze, zoderieme si hrdlo ťažkými nárekmi a oči udusíme slzami nevysloveného žiaľu. Teplá krv prúdiaca do srdca akoby chladila naše slabé telo, ktoré blúdi niekde v medzipriestore nášho vnútorného a vonkajšieho sveta. Znepokojené more valí svoje silné vlny, stráca sa pobrežie, narážame na neprekonateľne tvrdé steny vody, ruky dvíhame k nebu pokúšajúc vzlietnuť a stlačiť do seba kyslík, ktorý nám berie hltanie slanej, hustej tekutiny.

A sme sa stratili. Plníme sa vodou, ktorá svahmi celého nášho života teraz prenikla a zaplavila nás celým svojím objemom. Prívaly prichádzajú jeden za druhým ako nekonečnosť. Mrzeme na dne. Takí prázdni, zbavení každého príznaku života vyplávame na povrch. Ako kocka ľadu sa vznášame touto slanou nocou. Vyschnutí po takom výbuchu chceme iba necítiť. Necítiť vôbec nič. Iba existovať, ale žiť... Oči zapečené soľou, hrdlo dorezané silným kričaním, nohy ako odseknuté, myseľ zaplavená, iba srdce dostáva nejaký pohon.

Svitá. Chladné slnko sa pokúša dostať medzi naše bunky. Zachraňuje nás nová vlna vzduchu, ktorého kyslík sa valí naším telom. Voda plná horkosti vychádza z nás a svojím prúdom sa vlieva do zeme. Dostávame farbu živého človeka. A sme tu. Plniac sa novou silou vchádzame do nového dňa. Do vonkajšieho sveta. Po takmer pokojnej noci plávame novými moriami tejto zeme.

Teodora Šimoniová 4.b

(2.cena na literárnom súbehu Čo dokáže pekné slovo 2021)

Slaná noc

Horké ticho. Bolestivá tma. Tmavé myšlienky. Iba štyri steny a môj život plný paradoxov. Už ani neviem, kedy šťastie zaklopalo na moje dvere, len viem, že trpkosť horí mi v duši a že ma temnota pohlcuje.

Dusím sa. Dusím sa vo vlastnej bolesti a utrpení, ubúda mi síl, prestávam žiť. Bolesť sa mi vryla do kože. Nohy už dávno necítim, skameneli od sklamaní. Nádej ma opúšťa, hoci nie som jedna z tých, čo sa vzdávajú. Z každej steny odpadá omietka, ako aj z môjho srdca. Lapám po dychu, dychčím a vzlykám, až sa trasiem. Spytujem sa sama seba, čím odpudzujem potechu každodennosti, keď musím plávať v oceáne slz celú mladosť. Je to ešte jedna paradoxná otázka, na ktorú odpoveď hľadám už príliš dlho. Bolo mi to treba? Musela som sa nechať opantať láskou a stratiť seba samu?

Ulica a mesto už nepoznajú moje kroky. Bojím sa, že ťa znova uvidím a všetko bude iba horšie. Vyhýbam sa svetlu, vyhýbam sa ľudskému oku a krutosti sveta.

V tú júnovú noc som ťa videla naposledy a ešte stále cítim následky. Prešiel mnou nepokoj a tréma mnou zalomcovala. Dokázala som vysloviť iba tichý pozdrav, hoci by som ti svoje emócie dala navonok, keby nebolo toho strachu. Zimomriavky som cítila až na mihalniciach. Každý atóm tvojej vône ma hypnotizoval. Hovorím si – predstieraj, že si šťastná. Miluj seba, aj keď máš všetkého po krk. Ale nedokážem to. Kliše o pozitivite zdá sa mi nedotknuteľné. Udržujem slzy skrývajúcu svoju slabosť. Budem plakať medzi svojimi štyrmi stenami. Vyplačem bolesť, vyplačem teba – moju ilúziu, vyplačem nás – pár, ktorého budúcnosť sa už dávno vyparila.

Uplynulo už mnoho dní, neviem kde si, s kým si, ako sa máš. Telefónne číslo ešte stále poznám, hoci sa ho snažím zabudnúť. Tvoje modré drahokamy už nedokážem vymazať z myšlienok, sú tvojou pečiatkou v mojom srdci.

V našej hre si ma porazil, priznávam, že som ti podľahla. Ale ešte stále som fanúšičkou nášho báju, nášho románu. Držím ti palce v hľadaní niekoho, kto mi je opozitom. Sám vieš, že v každej budeš hľadať kúsok mňa.

Poznám ťa výborne, lepšie ako samu seba. Poznám, ako dýchaš, ako sa smeješ, ako plačeš. Poznám tvoje póry a vrásky, poznám tvoje jazvy. Viem, čo si myslíš, tvoje oči hovoria namiesto teba. Cynický úsmev odhaľuje tvoje komplexy, hoci ich úspešne prikrývaš tou sebadôverou.

Bol si niečím, čo sa zažije raz za život. Prvá veľká láska a prvé veľké sklamanie. Prišiel si vo chvíli, keď som žiarila radosťou, teraz už zo mňa svieti len čistý bôľ. Bol si falošným Don Juanom, myslel si si, že budem tvojou marionetou, mýlil si sa. City voči tebe sú na váhe a ani neviem, či ťa viac milujem alebo nenávidím.

Neexistuje navždy, existuje dnešok, zajtra sa už môžeme zmeniť na prach a popol. Dnes my sme tým popolom. Neexistujeme. Navždy nie je synonymum pre lásku. Večné je len zabudnutie.

To čo bolo, zmizlo, akoby ani nebolo. Sme prach, absolútne nič. Nebytie. Nejestvujúce bytie. Prázdny priestor, mikročastica, ktorú aj vánok odveje navždy do zabudnutia.

Alexandra Muhová 4.b

(3.cena na literárnom súbehu Čo dokáže pekné slovo 2021)

„Život je kreslenie bez gumičky“(Albert Einstein)

Keby môj život bol perfektný...

Slnko svieti každý deň. Mám dobrú náladu. Prebúdzam sa a mám motiváciu robiť, čo mi práve v to ráno napadá. Okolo seba mám čistý priestor. V škole sa nehádame a veľmi dobre sa kamarátíme. Nejestvuje žiaden vírus, ktorý by ma ohrozil. Zabudli sme na rúška a pandémie.

Zdá sa mi to celkom dobre, ale som si vedomá, že by mi v jednej chvíli život bol nudný. Slnko by som chcela vymeniť za dážď. Čo by som fotila, ak by nebolo jesenných listov? Preto mám rada jeseň i keď sa mnoho ľudí na ňu pozerá v tom negatívnom svetle. V zime máme sneh a menej slnka. Znovu je to niečo iné a má to svoje čaro. Naobliekať sa a ísť sa prechádzať po snehu. V teplom dome nás dočká teplý čaj a koláče.

Mať vždy dobrú náladu je iba moja imaginácia. My sme ľudia a máme mnoho emócií. Nereálne je očakávať iba šťastie. Ak som smutná, tak si dovoľm zaplakať. Píšem, prečo je to tak. Neželám si, aby som nebola smutná. Užijem si čas, keď som v tej ťažkej časti svojho života.

Motiváciu pre niečo dostaneme a stratíme. Skorej som pozerala motivačné videá, aby som sa začala učiť. V jednej chvíli som pochopila, že iba odkladám učenie tým, že pozerám videá. Naučila som sa a viacej to nerobím. Keby som mohla zotieť to pozeranie videí, tak by som sa nikdy nenaučila, že to nie je dobre.

Predstavte si život iba v čistom priestore. Čistá je vaša izba, auto a dom. Prechádzate sa po ulici, nieto žiaden odpad. Pre mňa je to fantázia. Iba jestvuje jeden nedostatok a to je, že by sme strácali našu vlastnú kreativitu. Čo si myslíte, ako vznikli umelecké diela, knihy alebo piesne? Človek si upratal celú izbu a začal tvoriť. Myslím si, že to nebolo tak. Konal niečo celkom obyčajné a zrázu – inšpirácia! Dostal by inšpiráciu v perfektne upravenej izbe? Pravda je, že by ju pravdepodobne nedostal. Poučenie z tohto nie je, aby ľudia žili v neporiadku. Chcem iba poznamenať, že by nemali byť kritikovaní ľudia, ktorí nie sú pedantní. Práve tí ľudia môžu vytvoriť niečo nové, čo svet ešte nevidel.

Nemám rada hádky, ale i to je časť života. Ak sa hádame, to znamená, že sme úprimní. Netreba sa hnevať, urážať sa na vety inej osoby. Niekedy hovoríme i to, čo si nemyslíme. Ak ste sa nikdy nepohádali, tak niekto určite trpí. Jedného dňa prestane, a potom bude ešte horšie. Viete prečo? Trpiaca kamarátka vám začne pripomínať i chvíle, na ktoré ste celkom zabudli. Problémov je zrazu veľmi veľa a treba ich riešiť. Tie chvíle, v ktorých bola nespokojná, by som nevymazala. Naučila som sa, čo jej vadilo a nebudem to robiť iným. Priateľstvo sa skončilo a je to v poriadku.

Ak by sme nemali pandémie, mali by sme niečo iné. Možno by to bola vojna, bombardovanie alebo koniec sveta. Dôvod, prečo by som si nevytrela pandémie z môjho života je, že ma naučila ako sa starať o seba. Začala som si dezinfikovať ruky. Možno by som sa nikdy nezačala chodiť prechádzať. Neuvedomila by som si, že ak sa snažíme všetko negatívne vygumovať, tak vlastne ani nežijeme naplno.

Adriana Vozárová 4.a

Lejak

Sedím,
rozjímam,
dumám.
Prší, ba leje sa,
nebo a zem sa spojili.
Premýšľam,
či sú tieto búrky a lejaky podobné tým životným búrkam?
Naozaj tak veľmi mokneme?
Počítajú sa aj lejaky v nás samých?
Koľko hromov a bleskov sme už prežili?
Koľko potôp nás ešte len čaká?
Nenávidím dážď,
ale lejak ma inšpiruje.
Milujem slnko, ktoré mi hladí mihalnice,
ktoré mi dáva lesk a trblietky na sluchách.
Milujem úsmev,
hlasný smiech,
vrúcne objatia.
Milujem život,
ten svoj,
kde mi každá časť skladačky zodpovedá,
kde nič nerobím, pretože musím,
kde to môžem byť naozajstná ja.
Bežím od vecí a osôb, ktoré mi ničia náladu.
Hľadám ľudí podobných mne,
ale predsa dospelejších,
pri ktorých aj sama dozriem.
Stránim sa toxickosti,
ktorej som čelila donedávna.
Pozerám film,
pozerám ako lietam na svojich krídlach.
Pozerám na hlavnú rolu v tom filme,
snažím sa nestratiť sa vo vedľajších rolách,
predsa len som určená pre tú hlavnú.

Nie si sám!

Cítim sa zvláštne.

Mám pocit, že nie som vo svojej koži.

Počujem už dávno zabudnutú melódiu.

Je zvláštne, keď ti je občas dobre známa chvíľa

úplne cudzím pojmom

v diaľke.

Nevidím.

Nepočujem.

Nič ma nebolí.

A v minulosti príšerne bolelo.

Vysmievali sa z toho,

teraz by som sa mala smiať ja im.

Nie som taká.

Nie je na mne, aby som sa mstila.

Bude bolieť aj ich,

keď to najmenej budú čakať.

Je pre mňa paradoxom,

aký prázdny a nudný život musíš mať,

aby ti potechou bolo ničieť niekoho ako osobu?

Je pôžitkom smiať sa z cudzieho osudu?

Je to veľmi zlý pôžitok.

Ako sa cítiš, keď si sám,

máš výčitky?

Chápeš, že je to nesprávna cesta?

Zastaň.

Pracuj na sebe.

Vylieč si svoje komplexy medzi štyrmi stenami vo svojej izbe.

Ak si ten, ktorý je doráňaný cudzími rečami a skutkami,

neboj sa.

Bolesť prejde.

Všetky rany, jazvy a škrabance sa zahoja.

Váž si sám seba,

iných,

všetko čo máš.

Využi život na správne veci.

Nemrhaj čas.

Najdôležitejšie je byť dobrým človekom.

Mám strach, že to mnoho ľudí nie je.

Čo nebolí, nie je život, bohužiaľ.
Ty buď sebou,
hoci sa to zdá ťažké.
A nezabudni, že vždy jestvuje nápomocná ruka.
Nie si v tom sám!

Väzenie

To je ten život,
život všednosti upršanej soboty,
život, ktorý mi položil kameň na plecيا,
hodil ma na púť,
na ktorej som sa potkla.
S nevinnou diaľkou,
s očami hviezd,
aj so slzou mojou,
čo nechtiac žiari,
čo smúti ako vták,
ktorému je zbúrané jeho hniezdo,
to je tá časť života,
na ktorej som sa potkla.
Bez snahy a vedomia,
bez strachu a trucu,
neznaná rečiam a nedorozumeniam zlým,
plakala som,
nebolo mi lepšie,
zostala som v postielke smutnej,
zostala nehybná v mori ľadových zverí,
bez snahy a vedomia.
Nevediac, že krv mnou prúdi,
Nevediac, že nosím tvar, sen krásy,
a ticho jemné, skočila som do pasce ohnivému svetu,
nevediac, že krv mnou prúdi.
Nevediac, že hviezdy bežia mi z očí,
že stvára sa nebo a univerzum a priestor,
trvajúci a večný,
a môj rozum tvorí svet všednosti,
prichádzam po kľúč svojich pút,
odomknem tajomstvo hviezd a tvorím sféru novú.

Alexandra Muhová 4.b

Šálka čaju

Vonku sneží. Okná sú zamrznuté, studené. Chladný vietor prúdi cez celú dedinu a tančí s každým červeným líčkom na tvári. Z druhej strany hrubých stien počuť pukot dreva a vidieť iba hravú iskičku v piecke, ktorá rozohriala celú izbičku. V izbe vlnený pokrovec, ktorý leží na mojich kolenách. Na sebe mám dlhé mäkké tričko a vlnené biele vysoké ponožky. Rukáv z trička mám natiahnutý až po prsty. Svetlo dáva iba ohník, ktorý sa kolíše v piecke. A v ruke, v ruke mám horúci ovocný čaj s citrónom a lyžičkou medu. Chladí sa.

Duša oddychuje, užíva si tichosť. Pokoj. Z ulice dolieha smiech detí, ktoré si užívajú guľovačku a sánkovačku. Úsmevy na tvárach. Vrucne objatia najmilších.

Vošla i ona so šálkou čaju. Ofukuje si ho. Spolu nám je dobre. Pokiaľ sa med topí, bavíme sa o veciach, ktoré nám hrejú srdcia väčšmi než ten čaj. Čas plynie hlt po hlte. Každý nasledovný hlt nám prináša novú spomienku či ideu na vytváranie nejakej novej. Vždy si rozumieme. Sme ako jedna duša. Vypadá to ako dve telá s rovnakou dušou, rovnakou mysl'ou. Celý život sme spolu. Bola tu od narodenia. Od naliatia čaju po šálku. Už tu ma držala v náručí a držala ma v teplom. Varila mi ten najjemnejší a najchutnejší čaj. Zima príde a odíde, ale naše srdcia zostávajú navždy späť vrucnou láskou. Navždy v objatí. Zima nám je už za päťami. S ňou i nové ciele, nové zážitky. Moj cieľ, nie iba tejto zimy, je odvd'ačiť sa jej za všetko. Vynahradiť teplo, ktoré som pri nej vždy cítila. Uvariť jej ten perfektný čaj, jej obľúbený s veľa citrónu a trochu medu, v jej obľúbenej šálke.

Med sa rýchlo topí v horúcom. Vypit' ho možno v jednom dúšku. Čas s ňou ide rýchlejšie, nuž každá sekunda s ňou je vzácna. Budem ho s ňou piť i studený, i keď ho taký neznášam, lebo mi je čas strávený s ňou vzácnejší než chuť studeného čaju v šálke.

Anna Hrubíková 3.a

Radosť, ktorú si pamätám

Pamätám si stará mama, pamätám si, ako si ma jemne držala vo svojom náručí toho rozohriateho jesenného dňa, keď listy už pomaly, ale iste opustili svoju skrýšu, zmenili svoj tvar a chystali sa opustiť realitu. Vonku kvapôčky dažďu nekrášlili oblohu, ktorá nebola ani temná, ani ponurá. Ak si dobre pamätám, bol pondelok, pondelok predpoludním.

Sedeli sme v tvojej báječnej záhrade, ktorú si celý život pestovala. Bola nádherná, rozkvitnutá. Každý kvet bol polievaný nekonečnou láskou a každý okvetný lístok žiaril tou najkrajšou farbou. Zanechávala stopu vo fantázii každého, kto na ňu pozrel, dokonca čo i len na chvíľočku.

Vieš, stará mama, tvoja záhrada mi pripomínala teba. Ty by si tiež tak vedela ožiarit' môj deň v maličkovej sekunde svojou neobmedzenou láskou a dobrotou. Nikdy som ti to nepovedala do očí, hoci som si vždy tak myslela. Je to jeden z mojich najväčších žiaľov a dodnes mi láme srdce. Vieš, stará mama, aj ten kvietok, čo vždy kvitol v najzáhadnejší čas mi ťa tiež pripomína. Bol v rovnakej chvíli tajomný, nejako neopísateľne krásny, ale aj jemný, teplý s výraznými farbami. Bol presne taký ako ty – jemný, teplý, ale nikto nevedel, ako sa tvoje myšlienky prepletajú, kým pokojne pozeráš na horizonty. V rovnakom čase si nám bola najbližšia osoba ako aj úplný cudzinec. Zároveň tak, ako aj ten jesenný, čarovný list.

Neviem, stará mama, či si pamätáš, ale raz, keď som cítila ťarchu neznesiteľného sveta, ktorý sa mi pred očami búral a lámal mi ruky, prišla som k tebe. Vtedy si iba mlčala a počúvala každé moje hysterické slovo. Mlčala si a pozrela si sa na mňa. Ja som v tom pohľade našla skrýšu od každej búrky, ktorá sa odohrávala v mojej hlave. Vieš, stará mama, pravdepodobne si si nikdy neuvedomila, ako veľá mi to znamenalo. Nebola si si vedomá, ako tvoj jeden pohľad môže zastaviť hromobitie a neúnavný dážď, ktorý zmýval všetky sny a nádeje v rozume jedného malého, neskúseného dievčaťa. Pravdepodobne nevieš, že dnes, keď bojujem s tieňmi minulosti a čertami súčasnosti jediné, na čo si pripomeniem, je tvoj pohľad a cítim, akoby pri mne stál anjel záchranca a cítim, ako nežná ruka hladí moje gaštanové vlasy.

Neviem, či sa pamätáš, stará mama, na ten horúci júl. Ten júl, ktorý sme celý strávili spolu. Letné horúčavy tvrdohlavo uzavierali ľudí do komfortu svojich domov a my sme stále boli vonku. Pripomínam si, ako sme sa usmievali ako malé deti, keď sme uvideli pestrého motýľa ako letí rozhriatym vzduchom. Boli sme tam iba my dve na lavičke pred plotom, ktorý ma každodenne oddeľoval od tvojej záhrady. Mám nádej, že si pamätáš, ako si mi rozprávala rozprávky o tvojom živote, o tom, ako si žila voľakedy dávno, v lepších časoch, na krajšom mieste obkolesená úprimnejšími ľuďmi. Mám nádej, že si pamätáš, ako si vedela s málo slovami spestriť môj deň, vniest' radosť do mojej duše a vykonštruovať úsmev na perách. Mám nádej, že vieš, že si bola mojou radosťou.

Vieš, stará mama, žili sme tak šťastne a bezstarostne a v každej chvíli sme to boli my. Ty si bola ty a ja som bola ja. Aj keď sme vedeli, že nášmu životnému dobrodružstvu príde koniec, nikdy sme tomu nepridávali na váhe. Žili sme plnými pľúcami každú spoločnú chvíľu, ako keby hrozila nejaká katastrofa, ktorá nás rozdelí. Iba sme žili. Ale všetko má svoj koniec, však, stará mama? Ibaže niektorý príde rýchlejšie než druhý.

Aj v našom prípade prišiel ten prekliaty súdny deň. Bol čas našej rozlúčky a mala som tvoju ruku v mojej poslednýkrát. Pozrela som sa na teba s nádejou, že posledný raz uvidím ten tvoj pohľad, ktorý ma toľkokrát zachránil. V tej chvíli to bola moja jediná žiadosť a túžba. A ty si mi ten pohľad venovala. Vtedy som v srdci cítila mier a pokoj.

Pustila som tvoju chvejúcu sa ruku, pobozkala ťa a nechala nech cestuješ hore. Nechala som ťa byť zdrojom šťastia anjelom na belasých nebeských dvoroch. Mám nádej, že si videla

všetky moje myšlienky, ktoré som nikdy nemala odvahu povedať nahlas a že mi odpúšťaš všetky oceány slz, ktoré som vyliala po tvojom odchode. Mám nádej, že si pyšná na mňa a že s iskrou v očiach hovoríš o mne svojim novým kamarátom. Vždy si ťa budem pamätať a uchovávať spomienku na teba v srdci a na duši.

Preto dnes stojím na mieste, kde odpočívaš a jemne kladiem kvet na tvoju dušu. To je ten kvet, ktorý mi tak neodolateľne pripomína teba. Milá stará mama, sľubujem, že nebudem svoje líca namáčať slzami, lebo jediné, čo si mi počas svojho života priniesla bolo šťastie. Teraz si na teba musím spomínať dlhšie ako som mala privilegium poznať ťa. Do môjho súdneho dňa ťa budem oslavovať a ved', že si bola a budeš radosť, ktorú si pamätám.

Dajana Brnová 4.a

„Život je kreslenie bez gumičky.” (Albert Einstein)

Život je neustály flux. Je to kontinuum udalostí a zmien, ktoré nepochybne a dokonale vedú k smrti. Život je to kreslenie a gumička smrť, ktorá nás nevyhnutne vymaže z tváre tohto, pre každého subjektívneho, fyzického sveta.

Naše skutky sú nepodstatné. Sme iba čiarkou, písmenom, slovom, v najväčkolepejších prípadoch vetou v knihe dejín nespohliehavosti a skúposti človečenstva. V našich nezmyselných životoch sa snažíme nájsť zmysel, ktorý už predurčene bol skrytý a nedosiahnuteľný. Snažíme sa byť písmenom a zakončíme vo funkcii gramatickej chyby. Kniha sa sama napísať nemôže. Je predurčená, ale nie autorom. Je to poriadok, ale nie náhodný. Stojíme v rade písmen, ale svojho suseda poznať nemôžeme. Ved' sme iba písmenom, a nie lexikológom, aby sme mohli nahliadnuť do samotnej štruktúry slova, ktoré píšeme alebo vyslovujeme. Objektívny svet ako taký sme nemohli, nemôžeme ani nebudeme môcť poznať. Lebo ako sa zo slova stane spisovateľ? Sme iba spojkou v nepretržitom cykle románov a poviedok o nenávisti, nevere, pýche, žiarlivosti, skúposti, vojne a nedôvere. Keby aspoň tie romány boli rôznorodé. Keby pochádzali od rôznych autorov, možno by sa ten cyklus nenávisti a nedostatkov ľudskej rasy prerušil. Ale vieme, že k takej zmene nepríde, lebo my ako písmená písané perom sme sa porozlievali a poškvrnili tú históriu človečenstva.

Sme iba písmenami. Sme iba machuľami a gramatickými chybami v knihe života, ktorá sa už nedá ani rozoznať, že je kniha. Už ani smrť nie je východiskom, lebo gumičkou sa nedajú vytriet' hriechy, ktoré boli spáchané.

Damjan Kalko 4.b

Spomienky

Pozlátené slnečné lúče jemne štekliu moju tvár, kým sa pozerám von oknom z izby. Je jeseň. Dúšky horúcej čokolády ohrievajú moje telo pri pohľade na okraj vycifrovaný do jesenného rúcha. Vždy mi pripadalo zvláštne, ako toto obdobie všetku prírodu nanúti zostarnúť. Pri tejto hrovej tichosti počujem iba vzlyky krehkých listov. Šepkajú si, že sú už úplne vyčerpané, že sa už nevládku udržiavať na suchých konároch. Vonku začína vládnuť melanchólia a cítim, že siahla až po mňa...

Obrátila som sa a spozorovala dve fotky na mojom stole. Asi mi ich mama priniesla. Ale prečo? Dostala som sa k nim bližšie a všimla som si, že na ich povrchu stojí prach. Okamžite som ho utrela a v tej chvíli sa vo mne prebudila nostalgia. Beriem do rúk prvú fotografiu. Je hodne vyblednutá. Vidím dátum 26. júla 2008. Na obrázku sme moja stará mama a ja. Ona mala na sebe široké sukne, ktoré i keď boli veľmi jednoduché, na nej vyzerali úplne vznešene. Dobré sa pamätám, že sme v ten deň spoločne robili karamelový zákusok – môj obľúbený. Neexistujú slová, ktorými by som dočarila šťastie, ktoré vtedy vyžarovalo z mojich očí. Jej pohľad na obrázku bol úplne uperený na mňa. Ona sa rozčuľovala nad mojím nesmiernym potešením. Výraz jej tváre mi hovorí aj to, že netrpezlivo čakala koniec fotografovania, aby jej neprihorel obed, ktorý taktiež pripravovala pre mňa. Vždy bola veľmi dobroprajná a obetavá.

Druhá fotografia bola rodinná. V kúte čítam dátum 16. novembra 2018. Stoja tam mama, otec, sestra, teta, ujo, ja a na konci dedo. Pri ňom bolo prázdne miesto. Keby sa niekto iný na tento obrázok pozeral, pomyslel by si, že mu nechýba nič. V mojich očiach na tom obrázku navždy zostane jedna veľká medzera, budem pociťovať nejaký nedostatok a pre mňa bude navždy neúplný. Už podľa mňa vidno, že nie je všetko tak, ako by malo byť. Všimam si svoj desivo ľahostajný pohľad. Myslím si, že to dosť hovorí o mojich vtedajších pocitoch. Naveky bude každé dotknutie sa tejto fotografie pre mňa boľavé.

Moja stará mama bude mať večne vrezané unikátne miesto v mojom srdci. Tragická zvesť o jej strate ma veľmi ohúrila a bolo to veľkým životným pokúšením pre mňa. Všetky spomienky na ňu zostanú jasné, akoby sa včera udiali. I keď ma opustila, jej prítomnosť cítim až dodnes. Cítim jej teplú ruku na mojom ramene, jej pery na mojom líčku a jej srdiečko pri mojom.

I keď sú častokrát zraniteľné, spomienky sú tvorcovia našej životnej skúsenosti. Je to niečo, čo navždy zostáva zapísané na našej koži. Zaslané sú do hlbín našej mysle a bolo by nezmyselne obracať im chrbát. Život plynie bez prestávky a na nikoho nečaká. Dôležité je, aby sme si uvedomili pominulosť každej jednej chvíle. Aby sme vedeli, čo je dobré, musíme prejsť cez to zlé. To ma naučila ona. Spomienky sú naším tieňom, ale kde ste videli, že tieň je silnejší od slnečných lúčov?

Ema Pudelková 3. a

„Život je kreslenie bez gumičky.“ (Albert Einstein)

Na ceste trnia, radostí a bolesti a na pretekoch rýchlych a ľahostajných nachádza sa každý z nás.

Avšak, na tých pretekoch nejde väčšinou o to, koľkých predbehneš, ale či uspokojíš seba svojím výsledkom. Existuje kniha o každom z nás, o našom osude... opisujú sa v nej všetky naše pády, vstávania, očakávania i radosti.

-Aká je to kniha...?

-Je to kniha osobná...kniha, ktorú si píšeme sami.

No a hľa, je tu jedna hnedovlasá modrooká dievčina...pozri, ZASE je zamyslená, o čom to len rozmýšľa?

Zdá sa, že nikdy nie je sama...no pocit osamelosti nezanecháva jej myseľ, lebo jej záujmy a témy na rozhovor unavujú všetkých vôkol nej.

Vždycky bola zvedavá a pýtala sa na všetko. Je veľmi neistá v seba a podozrieva, že ju niekto, HOCIKTO na tomto svete NAOZAJ má rád takú, aká naozaj je.

Že vraj...z pokusu uhovieť ľuďom upadla do oceánu sĺz a labyrintu očakávania a z príliš veľkého sklamanie sa musela naučiť, že nikto ľudský nesplní jej...že vraj, "nadreálne" očakávania...

A tak, aby zahojila ranu nedostatku, naučila sa vyplakávať sa a prinútiť svoje srdce a seba, aby chladla a z teplého slnečného lúču do tuhej ľadoviny upadla.

Často si vraj žiada zmiznúť na nejakú lúku alebo breh, aby aspoň na okamih už nemusela očakávať sklamanie a žiť osamelo, ale potom sa spamätá, že najväčšie sklamanie v jej živote je ona sama!

Chudera! Nevidí, že sa jej svet vraj nekrúti iba vôkol nej a že zabúda, že žije v
R E A L I T E !

...Je to dievčina, ktorá si...iba žiada...byť...vypočutá...a ktorá sníva o...šťastí...no realita ju demantuje a núti knihu svojho života dať písať iným, lebo sama si nedokáže prežiť šťastný koniec. V jej knihe sú kapitoly nazvané pojмами a metaforami, ktoré vedú iba do temna...

A aký je toto morbidný príbeh?...Aká je toto morbidná kniha?...Súcitíš s jej obsahom?...A aká je tvoja kniha...tvoj príbeh?...Píšeš si ju? Či si čítaš, čo ti druhí do nej napíšu...?

...Si jednou z marionet ako tá dievčina alebo si protagonista v rozprávke, ktorá je...predsa o TEBE?...v rozprávke, ktorú, keď zosneš, budú čítať ľudia vôkol teba. Budeš hrdý na svoj obsah? Alebo budeš umierať v mukách sklamanie ako hnedovlasá modrooká dievčina,...že si nedovolil byť umelcom obrazu svojho života a autorom svojho románu...

....a že si si dovoľil, aby ti ostatní namietali akú farbu a aký font bude nosiť všetko to, čo je TVOJE a tak odstúpiš skrze strachu byť svojim a necháš, aby tvoj román a tvoj obraz nosili mená tisíce autorov, v ktorých všetky mená najdeš....iba nie to tvoje?

Skôr, než posledná nádej tvojho šťastia padne a skôr, než bude neskoro, chcem ti niečo povedať. Tvoj život a môj život je kreslenie a písanie..ale ti nikto nikdy nedal gumičku na jeho prepravu....TAK PREČO ŽIJEŠ AKO KEBY SI ICH MAL STO?!

Dovoľ mi upozorniť ťa, aby si zaobišiel osud tejto dievčiny a nedovolil ostatným búrať zámky tvojho detstva a trámy tvojej adolescencie..a na záver ťa ešte prosím, aby si ľuďom ako tá dievčina iba podal objatie, ruku a teplé slová útechy, že jej koniec nemusí byť taký, aký sa nazdáva, že bude. Jej koniec ešte nie je tu, sedí tu pri vás, no jej život je ako hrob s krásne vytesaným chodiacim pomníkom. Nebudzte ako ona a ani jej nedovoľte, aby nebola svoja.

S úctou a nádejou,
Modrooká dievčina

Irena Nvotová 4.a

„Život je kreslenie bez gumičky.“ (Albert Einstein)

Kresliť nevie každý. Možno si myslíme, že vieme kresliť, ale porovnávaním kresieb umelca a neumelca je občas katastrofou. Keď kreslíme, zmýlime sa, zotrieme, opravíme. Urobíme nejaký iný poťah ceruzou a už to vyzerá lepšie. Dá sa to tak aj so životom? Pravdaže, že nie...

Život nám prináša veľa neočakávaných momentov, ktoré by sme si ani vo sne nemohli predstaviť, že sa nám stanú. Situácie, ktoré sa nám stali nemôžeme vrátiť, nemôžeme vrátiť to, čo sme povedali nechtiac alebo úmyselne, čo sme v minulosti urobili, nevyužili vhodnú chvíľu, aby sme niečo podstatné, správne povedali človeku, ktorého sme mali radi, aby bolo niečo viac medzi nami, ktorého činy nás obmedzujú a nemáme už spoločnú reč, aby sme pokračovali tam, kde sme boli.

Ako by potom vyzeralo kreslenie bez gumičky? Tak, že si vždy premyslíme každý jeden jediný ťah? Opatrne vyslovujeme slová, aby sme nikoho neurazili? Dôkladne plánuje činy, slová, vety, aby sme niekomu neublížili alebo mu nezranili city? Aby sme vždy premýšľali nad tým, ako alebo kedy niečo povedať, urobiť? Naozaj musíme zvažovať každý krok, aby sme si nepohnojili budúcnosť alebo ten najmilší moment, ktorý sa nám momentálne premieta pred očami? Myslím si, že nikto nechce byť až do tej miery opatrní, nechce si klásť takéto otázky, aby ho vždy dusili a aby musel zvažovať, či jeho odpovede budú dobré, čo bude ich dôsledok, čo si kto potom o nás pomyslí. Viem, že život nám dáva iba jednu šancu, ktorá sa musí využiť naplno. Keď sa niečo pokašle, nebudeme mať druhú šancu, aby sme to napravili, ale budeme musieť ísť s tým ďalej a prispôsobovať sa tomu ďalej v živote, lebo nedržíme ceruzku v ruke, nemáme gumičku pri sebe, aby sme mohli tú chybu opraviť. Nemôžeme sa iba otočiť a spraviť to inak ako si myslíme, že je to teraz dobre a že to má byť teraz tak. Všetko sa deje s dôvodom a to je na tom najlepšie.

Čo ak by sme vtedy neboli v tom čase na tom mieste? Nevideli by sme to, čo sme videli, nezažili by sme to, čo sme zažili, nespoznali by sme nových ľudí, nespoznali by sme sa so situáciami, ktoré sa tam odohrali a nemali by sme tú skúsenosť, ktorú teraz máme. Nesmieme

ľutovať činy, ktoré sa už udiali, treba sa s nimi poučiť a ísť smelo dopredu majúc na zreteli, že sme lepšia verzia seba.

Nebudeme sa báť nasledovných situácií v živote, lebo vieme, že čokoľvek spravíme, nebudeme môcť to vrátiť, ako v nejakej hre na počítači. Možno to budeme ľutovať určitý čas, ale nech ľutujeme s dobrým pocitom a s tým, čo nám to prinesie do budúcnosti. Každý chce, aby na to spomínal v dobrom a vždy sa zasmial na tom, čo sa vtedy udialo a aké sme vtedy mali pocity.

Keď už budeme starí, budeme sa môcť pýšiť minulosťou plnou zážitkov, dobrých spomienok, ktoré budeme chcieť zažiť zas a znovu.

Marína Kaňová 4.b

Dielo Ľudmily Podjavorinskej inšpiruje aj dnes

Silná a statočná žena vydrží všetko a presne vie, čo čaká od života. Skúsila aj citrón, ale aj sladké hrozno, takže vie rozpoznať, čo je dobré a čo nie. Málokto sa ju opýta, ako sa naozaj cíti, koľko slaných nocí prežila, či sa má z čoho tešiť a s kým podeliť o svoje emócie. Často o statočných ženách kolujú rôzne klebety, s ktorými ony statočne bojujú.

Postava matky a manželky je dôležitá v každej domácnosti. Na žene zostáva mnoho záväzkov, často aj viac ako ona môže uniesť. Keď sa skrze nešťastného osudu úloha ženy vytratí, nastane ticho a smútok. Všetci si uvedomia, čo všetko bolo potrebné, aby rodina fungovala. Pochopia, čo žena stratila, aby zaobstarala rodine dôstojný život. Existuje mnoho prípadov, keď sa otec stane vdovcom, zostane sám s malými deťmi, bez podpory a potuchy čo ďalej. Po nejakom čase si nájde novú ženu, s nadšeným vstúpi do toho vzťahu, nevediac čo ten vzťah prináša. Tak to bolo aj v prípade Štefana Zaťka, otca piatich detí. Do jeho domu prichádza nová žena, Iva. Štefanovi konečne odľahne, lebo sa konečne má kto postarať o zanedbané deti a domácnosť.

Štefan dával prednosť alkoholu pred vlastnými deťmi. Deti zostávali so susedou, kým on popíjal v krčme. Keď spoznal Ivu, myslel si, že kým bude preč, ona sa postará o jeho deti. Ona s tým súhlasila, kým ju brat od toho neodradil a Štefan tak musel zostať doma. Susede, ktorá prišla na tradičnú návštevu, sa pošťožoval a tak si z neho na druhý deň utáhovala celá dedina. Sestra zosnulej manželky Štefanovi hovorila o Ivinej minulosti a vykreslila ju ako nemravnú ženu. Nechcela dovoliť, aby sa Iva starala o deti a celú domácnosť. Štefan prehodnotil svoje skutky a zrušil svadbu s Ivou, hoci jeho rozhodnutie netrvalo príliš dlho. Hneď, ako prišiel domov z dediny, akoby dožil amnéziu a zabudol, čo mu švagriná povedala. Čert mu nedal pokoja a povedal Ive všetko, čo o nej počul. Ona všetko popierala a presviedčala ho, že sa o jeho ratolesti dobre postará. Napokon sa o tri týždne zobrali a zdalo sa, že ich život naberá nové obrisy.

Ráno po svadbe sa Iva dozvedela, že Štefan nikde nepracuje. Nemohla pochopiť jeho psychiku a nedbanlivosť o deti. Flaška alkoholu mala pre neho väčšiu cenu ako vlastné deti. Už si potom uvedomil, že musí niečo podniknúť, aby uživil svoju rodinu.

Keď prišiel máj, vybrali sa spolu za prácou na Moravu. Štefan nebol zvyknutý pracovať, Iva sa v práci darilo. Pracovali tak celé leto a on si pomaly zvykal na robotu.

Keď prišla jeseň, bol čas výplaty. Iva zašila peniaze do podšívky Štefanovho kabáta. Keď sa však vrátil z krčmy domov, peniaze zmizli. Štefana hrýzlo svedomie a tak znovu šiel do práce, aby ukázal, že peniaze do domácnosti môže doniesť. Stále bol z práce znechutený, čo ho napokon po nejakom čase prešlo. Vzťah s Ivou bol už vyspelejší, stala sa jeho ženou a nie len opatrovateľkou jeho detí. Stala sa matkou piatich sirôt, ktoré si iste neuvedomovali situáciu.

Jediná úspešná zmena je tá, ktorá sa odohráva v samom človeku. Každý človek má svoj účel, potenciál a cieľ. Vo veľkom množstve pridusených morálnych hodnôt treba nájsť nehybného hýbateľa – motiváciu, ktorou farbíme svoj svet jasnejšími farbami.

Alexandra Muhová 4.b

Redakcia literárneho časopisu Sládkovič

Šéfredaktor: Damjan Kalko

Redakcia: Damjan Kalko, Alexandra Muhová, Ema Turanová, Jana Švecová, Teodora Šimoniová, Karmena Kováčová, Nina Medovarská, Dajana-Jana Brnová, Martin Zvara, Martin Pekár, Adriana Vozárová, Irena-Mirjam Nvotová, Ivana Lekárová, Ivona Marčoková, Una Žilićová, Anna Hrubíková, Ema Pudelková, Emília Vujačićová, Nela Mladenovičová

Zodpovedné profesorky slovenčiny a srbčiny: Marta Pavčoková, Annamária Boldocká-Grbićová, Helena Despić a Branislava Janković